

ELHÍZÁS

Le a stigmával és a diszkriminációval!

A Magyar Elhízástudományi Társaság sajtótájékoztatót tartott március 13-án az elhízás világnapja alkalmából, hogy felhívja a figyelmet a napjainkban egyre erősödő, testsúlyhoz kötődő társadalmi megbélyegzésre. Az elhízás előfordulása világszerte növekszik, hazánk Európa legelhízottabb nemzete, jelenleg minden harmadik felnőtt és ötödik gyermek elhízott hazánkban.

AZ ELHÍZÁS BETEGSÉG!

Tanulmányok igazolják, hogy a túlsúlyhoz kötődik a legerőteljesebb társadalmi **stigmatizáció** – fogalmazott **dr. Halmy Eszter** elhízáskutató, a Magyar Elhízástudományi Társaság elnöke. Az elhízás betegség – hangsúlyozta –, de úgy tűnik, ismételt deklarációk szükségesek ahhoz, hogy ez a tény tudatosuljon az emberekben. Nagyon sokan még mindig magatartásbeli problémának tekintik az elhízást, holott tudományos evidenciák bizonyítják, hogy komplex, krónikus és visszatérő betegséggel állunk szemben. Ez utóbbi, a visszatérő jelleg azt jelenti, hogy a fogyókúrákat követően a szervezet mindig igyekszik visszanyerni az egyszer már megszerzett testsúlyt. Ez a betegség – hasonlóan az egyéb krónikus betegségekhez, mint amilyen a diabétesz és a magas vérnyomás – élethosszig tartó gondozást igényel. A legcélravezetőbb a korai, már gyermekkorban megkezdett megelőzés, illetve biztosítani kell az elhízottak megkülönböztetéstől mentes gyógykezelését. A Magyar Elhízástudományi Társaság fő feladatának tekinti, hogy továbbítsa az elhízással kapcsolatos ismereteket mind a szakemberek, mind a nagyközönség felé. Ismert, hogy az elhízás genetikai és környezeti faktorok együttes hatására alakul ki, ez utóbbiakból több tucatot azonosított **dr. Halmy Eszter** a kutatásai során. Kiemelte: túl a genetikai hajlamon, a természeti illetve épített környezet társadalmi és gazdasági hatásai miatt az elhízást multidiszciplináris tudományterületnek kell tekinteni. Arról is tájékoztatott, hogy az elhízás nemcsak a fejlett társadalmakat, hanem a fejlődő országokat is egyre nagyobb mértékben sújtja. Éppen az alacsonyan és közepesen fejlett országok – például Vietnam és Banglades – mutatják a legintenzívebb növekedést és legmagasabb előfordulást, miközben ugyanitt az alultápláltság is jelen van.

A GYERMEKEK IS VESZÉLYEZTETETTEK!

Prof. dr. Szabó András gyermekgyógyász, a Semmelweis Egyetem II. Számú Gyermekgyógyászati Klinikájá-

nak egyetemi tanára elmondta, hogy az elhízás következményei – az emelkedett vérnyomás, az inzulinrezisztencia és az ízületi panaszok – már gyermekkorban megjelennek. Ebben az életkorban van igazán helye a prevenciónak, amikor életmódváltással még elérhető, hogy felnőttkorra ne alakuljon ki túlzottan nagy túlsúly. Ugyanakkor a **stigmatizáció** már a gyermekek körében is tetten érhető. Példaként említette, hogy egy tízéves, túlsúlyos gyermek, aki futballozni szeretne, kiszorul a focicsapatból, mert csapattársai igyekeznek háttérbe szorítani őt a lassú mozgása miatt. Ez tovább bonyolítja a gyermek lelki problémáját, amit fölösleges kalóriabevittel próbál kompenzálni. Ezt a folyamatot próbálják életmód-tanácsadással megállítani a Semmelweis Egyetem II. Számú Gyermekgyógyászati Klinikáján. A szakemberek nem feltétlenül törekednek arra, hogy a pubertás előtt álló kiskamaszokat fogyókúrára fogják. Az ő korukban ugyanis már az is szép eredmény, ha sikerül tartaniuk a súlyukat, hiszen az idő haladásával „kinövik” majd a túlsúlyukat. Sajnos csak a páciensek egy részénél sikerül elérni ezt az eredményt: egyesek a szándék ellenére, a kevés kalóriabevitel mellett is tovább híznak.

Ez a háttérben húzódó genetikai okokra tereli a figyelmet, aminek feltárására egy kutatási projekt keretében nyílt lehetőség a klinikán. A **professzor elmondása szerint 40-50 olyan gént ismernek és vizsgálnak, amelyek biztosan összefüggésbe hozhatók az elhízással.** Ezek között van olyan génhiba, amelynek jelenléte kivédhetetlen elhízáshoz vezet, és olyan is, amely hajlamosít az elhízásra, vagyis csak akkor fog a hordozója elhízni, ha nem változtat az életmódján. A klinika munkacsoportja a tudományos megközelítés szintjén, kutatás céljából vizsgálja a túlsúlyos gyermekek körében ezeket a géneket, aminek révén a kezelésük sikeressé válhat. A professzor hangsúlyozta, hogy nem diagnosztikus célból végzik ezeket a vizsgálatokat, amelyeket nem képezik részét a társadalombiztosítás által finanszírozott betegellátásnak. Az eddigi eredmények alapján kijelenthető, hogy megtalálták azokat a géneket, amelyek elhízáshoz vezetnek.

NEHÉZSÉGEK AZ ELLÁTÁSBAN

Prof. dr. Forster Tamás kardiológus-obeizitológus, a Szegei Tudományegyetem Szent-Györgyi Albert Klinikai Központ II. Sz. Belgyógyászati Klinika és Kardiológiai Központjának egyetemi tanára az elhízáshoz kapcsolódó társbetegségeket – többek közt a szív- és érrendszeri, daganatos megbetegedéseket – emelte ki, amelyek a túlsúlyos betegeknél gyakrabban jelentkeznek, és a kimenetelük is súlyosabb lehet. Az elhízottakat ugyanolyan jogok és ellátási lehetőségek illetik meg, mint a más krónikus megbetegedés-

ben szenvedő embereket – mutatott rá **dr. Forster Tamás** professzor. A diagnózisról szólva elmondta, hogy egy mérleg és egy testmagasságmérő segítségével egyszerűen meghatározható a testtömegindex, de további vizsgálatok is szükségesek annak tisztázásához, hogy jelen vannak-e társbetegségek. Nagyon fontos – hangsúlyozta –, hogy az elhízott betegek egészségügyi ellátása teammunkában történjen, amelyben obeizitológus, diabetológus, kardiológus szakorvosoknak, háziorvosoknak és az obeizitológiában jártas szakdolgozóknak – mozgásterapeuta, dietetikus, pszichológus – kell részt venniük. Európában számos helyen, Magyarországon két városban – Budapesten és Szegeden – működik az Európai Obeizitológiai Társaság

által akkreditált obezitológiai centrum. Lapunk kérdésére válaszolva elmondta, hogy sajnos Magyarországon igen alacsony az obezitológiai licencvizsgával rendelkező szakorvosok száma, és közülük sem mindenki foglalkozik az elhízás kezelésével. A kezelés nem csak mozgásterápiából és diétából áll, hiszen bizonyos esetekben gyógyszer adására, akár sebészeti megoldásokra is szükség lehet. **A V4 országok közül egyedül hazánkban kénytelenek a betegek maguk fizetni a bariátriai műtéti ellátást, mivel az elhízás műtéti költségeit nem fedezi a társadalombiztosítás.** Fontos lenne elérni, hogy minél több obezitológiai centrum létesüljön Magyarországon, és megoldódjon az elhízás kezelésének társadalombiztosító általi finanszírozása. **Dr. Halmy Eszter** mindehhez hozzátette, hogy a **Magyar Elhízástudományi Társaság** előrehaladott tárgyalásokat folytat két éve az egészségügyi kormányzattal annak érdekében, hogy megvalósuljon a túlsúllyal élők komplex szemléletű ellátása.

KÖZÖS ERŐVEL A STIGMA ELLEN

Pettkó Judit, a **Túlsúllyal Élők Társaságának elnöke** elmondta, azzal a céllal hozták létre az egyesületet 2014-ben, hogy társadalmi szinten képviseljék a magyar túlsúllyal élő betegek érdekeit hazánkban és külföldön. Vázolta mindazokat a nehézségeket, amelyekkel a túlsúlyosak kénytelenek szembesülni életük során. A legnagyobb problémát az elhízás társadalmi megítélése jelenti, vagyis az a mélyen beágyazódott szemlélet, amely szerint az elhízott embereknek nincs akaraterejük és lusták. Súlyos gondot okoz számukra az is, hogy nem megoldott

a kezelésük, ezért az obezitológus szakemberrel való konzultáció, a táplálkozási és mozgásterápiás tanácsadás igénybevétele csak a magánellátás keretei között lehetséges. Emiatt a túlsúlyos emberek jelentős hányada elesik a kezelési lehetőségektől.

Pettkó Judit kifejtette: a túlsúllyal élők nem csak akkor ütköznek falakba, amikor az elhízás miatt fordulnának orvoshoz, hanem egyéb betegségeik kezelése során is sokszor szembesítik a doktorok őket azzal, hogy akkor tudnak segíteni rajtuk, ha lefognak. Arról azonban, hogy ki és hogyan tudna ebben segíteni nekik, nem kapnak tájékoztatást. A hiteles tájékoztatás hiánya mellett az is megfigyelhető, hogy sok egymásnak ellentmondó információ lát napvilágot az interneten és a médiában. Ezért a **Túlsúllyal Élők Társasága** különös hangsúlyt fektet arra, hogy csak tényeken, bizonyítékokon alapuló információt osszon meg a közvéleménnyel. A hiteles tájékoztatás és információcsere a célja azoknak a klubprogramoknak is, amelyeket a sorstársak számára tervez megszervezni a társaság, szakemberek közreműködésével. **Pettkó Judit** hangsúlyozta: – A betegek kövérnek, elhízottnak való megbélyegzésének súlyos hatásai vannak, növeli az érintettekben a negatív érzéseket, állandósítja a **stigmatizációt**, befolyásolja a túlsúllyal élők énképét, önmaguk megítélését, és növeli a diszkriminációt. **Anyák, gyermekek, testvérek, diákok vagyunk, de elsősorban emberek, akik egy krónikus betegségben szenvedünk, amit elhízásnak hívnak.**

GYÓGYSZERÉSZI GONDOZÁS

–A magángyógyszerészek is be kívánnak kapcsolódni a közös munkába – jelentette ki a rendezvénynek helyszínül szolgáló budapesti **Egészségért Prevenációs Központ vezetője, dr. Samu Antal**. Mint elmondta, együttműködésük a Túlsúllyal Élők Társaságával, a Magyar Elhízástudományi Társasággal és az azt megalapító dr. Halmy László professzorral hosszú évekre tekint vissza. A kapcsolatot akkor fűzték szorosabbra, amikor a magángyógyszerészek úgy döntöttek, nagyobb szerepet kívánnak vállalni a lakosság edukációjában. Felméréseik szerint ugyanis naponta hatvanezer ember látogatja a közforgalmú gyógyszertárakat, ami jó alkalmat kínál a prevenációs tevékenység kifejtésére, különösen a szív- és érrendszeri megbetegedések, a diabétesz és az elhízás területén. Az utóbbi időszakban egyre nagyobb szerephez jutottak az alapellátásban a háziorvosi praxisközösségek, amelyekben szintén helye van a gyógyszerészek közreműködésének.

Boromisza Pirooska